

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Places of art, traces of fire. A contextual approach to anthropomorphic figurines in the Pavlovian

Verpoorte, A.

Citation

Verpoorte, A. (2000, December 7). *Places of art, traces of fire. A contextual approach to anthropomorphic figurines in the Pavlovian*. *Archaeological Studies Leiden University*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/13512>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/13512>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

References

- Abramova, Z.A. 1979. Les corrélations entre l'art et la faune dans le paléolithique de la Plaine Russe (la femme et le mammoth), in: H.-G. Bandi, W. Huber, M.-R. Sauter, B. Sitter (eds), *La contribution de la zoologie et de l'éthologie à l'interprétation de l'art des peuples chasseurs préhistoriques*, 333-342. Fribourg.
- Absolon, K. 1938a. *Die Erforschung der diluvialen Mammutjäger-Station von Unter-Wisternitz an den Pollauer Bergen in Mähren: Arbeitsbericht über das erste Jahr 1924*. Brno.
- Absolon, K. 1938b. *Die Erforschung der diluvialen Mammutjäger-Station von Unter-Wisternitz an den Pollauer Bergen in Mähren: Arbeitsbericht über das zweite Jahr 1925*. Brno.
- Absolon, K. 1945. *Výzkum diluviální stanice lovců mamutů v Dolních Věstonicích na Pavlovských kopcích na Moravě: pracovní zpráva za třetí rok 1926*. Brno.
- Absolon, K. 1949. The diluvial anthropomorphic statuettes and drawings, especially the so-called Venus statuettes, discovered in Moravia: a comparative study, *Artibus Asiae* 12, 201-220.
- Absolon, K. & B. Klíma 1977. *Předmostí: ein Mammutjägerplatz in Mähren*. Prague.
- Adovasio, J.M., D.C. Hyland, O. Soffer 1997. Textiles and cordage: a preliminary assessment, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – North-west: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 403-424 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Adovasio, J.M., O. Soffer, D.C. Hyland, B. Klíma, J. Svoboda 1999. Textil, košíkářství a sítě v mladém paleolitu Moravy (Textiles, basketry and nets in Upper Paleolithic Moravia), *Archeologické rozhledy* LI, 58-94.
- Adovasio, J.M., O. Soffer, B. Klíma 1996. Upper paleolithic fibre technology: interlaced woven finds from Pavlov I, Czech Republic, c. 26,000 years ago, *Antiquity* 70, 526-534.
- Allsworth-Jones, P. 1986. *The Szeletian and the transition from Middle to Upper Palaeolithic in Central Europe*. Oxford.
- Angeli, W. 1989. *Die Venus von Willendorf*. Vienna.
- Appadurai, A. (ed.) 1986. *The social life of things: commodities in cultural perspective*. Cambridge.
- Banesz, L. 1996a. Predmety umeleckého prejavu z paleolitckej stanice pri Cejkove a Kašove, *Slovenská Archeológia* XLIV-1, 7-24.
- Banesz, L. 1996b. Entdeckung der Kunstobjekte im Paläolithikum der Ostslowakei, in: J. Svoboda (ed.), *Paleolithic in the Middle Danube region*, 279-281. Brno.
- Bárta, J. 1963. Paläolithische Höhlenbesiedlung im Karpatischen Teil der Tschechoslowakei, *Archeologický Vestník* 13-14, 19-35.
- Bárta, J. 1970. Zur Problematik der Gravettezeitlichen Besiedlung der Slowakei, *Slovenská archeológia* 18-2, 207-215.
- Bárta, J. 1984. Znovunájdenie Moravianskej Venuše, *Balneologický Spravodaj* 1983, 77-87.
- Bayer, J. 1930. Die Venus II von Willendorf, *Eiszeitalter und Urgeschichte* 7, 48-54.
- Binford, L.R. 1980. Willow smoke and dogs' tails: hunter-gatherer settlement systems and archaeological site formation, *American Antiquity* 45-1, 4-20.
- Binford, L.R. 1987. Searching for camps and missing the evidence? Another look at the Lower Paleolithic, in: O. Soffer (ed.), *The Pleistocene Old World: regional perspectives*, 17-31. New York.
- Bird-David, N. 1990. The giving environment: another perspective on the economic system of gatherer-hunters, *Current Anthropology* 31, 183-196.
- Bird-David, N. 1992. Beyond "The original affluent society": a culturalist reformulation, *Current Anthropology* 33, 25-47.
- Bird-David, N. 1999. "Animism" revisited: personhood, environment, and relational epistemology, *Current Anthropology* 40 Supplement, 67-91.
- Biró, K.T., V.T. Dobosi 1991. *Lithotheca: comparative raw material collection of the Hungarian National Museum*. Budapest.
- Bisson, M. & R. White 1996. L'imagerie féminine du paléolithique: étude des figurines de Grimaldi, *Culture* XVI-2, 5-48.
- Bloch, M. 1992. What goes without saying: the conceptualizing of Zafimaniry society, in: A. Kuper (ed.), *Conceptualizing society*, 127-146. London.
- Bodenhorn, B. 1993. Gendered spaces, public spaces: public and private revisited on the north slope of Alaska, in: B. Bender (ed.) *Landscape: politics and perspectives*, 169-203. Providence/Oxford.
- Bohmers, A. 1941. Die Ausgrabungen bei Unter-Wisternitz, *Forschungen und Fortschritte* 17-3, 21-22.
- Bosinski, G. & G. Fischer 1974. *Die Menschendarstellungen von Gönnersdorf* (Der Magdalenien-Fundplatz Gönnersdorf Band 1). Wiesbaden.

- Bradley, R. 1997. *Rock art and the prehistory of Atlantic Europe: signing the land*. London.
- Braembussche, A.A. van den 1996. *Denken over kunst: een kennis-making met de kunstfilosofie*. Bussum.
- Bravermanová, M. & H. Březinová 1999. Několik poznámek k článku "Textil, košíkářství a sítě v mladém paleolitu Moravy" (Some thoughts on "Textiles, basketry and nets in Upper Paleolithic Moravia"), *Archeologické rozhledy* LI, 113-118.
- Brightman, R.A. 1993. *Grateful prey: Rock Cree human-animal relationships*. Berkeley.
- Carpenter, E. 1961. Comment on H. Haselberger (Methods of studying ethnological art), *Current Anthropology* 2, 361-363.
- Carrithers, M. 1992. *Why humans have cultures: explaining anthropology and social diversity*. Oxford.
- Carroll, N. 1999. *Philosophy of art: a contemporary introduction*. London.
- Catt, J.A. 1991. Soils as indicators of Quaternary climatic change in mid-latitude regions, *Geoderma* 51, 167-187.
- Cheben, I., L. Illášová, J. Hromada, L. Ožvoldová, J. Pavelčík 1995. Eine Oberflächengrube zur Förderung von Radiolarit in Bolešov, *Slovenská Archeológia* XLIII-2, 185-204.
- Cherdyntsev, V.V., V.A. Alekseyev, N.V. Kind, V.S. Forova, F.S. Zaveľskiy, L.D. Sulerzhitskiy, I.V. Forsenkova 1968. Geological Institute radiocarbon dates II, *Radiocarbon* 10 – 2, 426-436.
- Chlachula, J. 1992. Paläolithische Funde von Petrov in Südost-mähren, *Časopis Moravského Muzea* 77, 59-65.
- Chmielewski, W. 1958. Stanowisko paleolityczne w Dziadowej Skale koło Skarżyc w pow. Zawierciańskim (Gisement paléolithique de Dziadowa Skala près de Skarżyce (Distr. de Zawiercie), *Prace i materiały: muzeum archeologicznego i etnograficznego w Łodzi, seria archeologiczna* 3, 5-61.
- Clottes, J. 1989. The identification of human and animal figures in European palaeolithic art, in: H. Morphy (ed.) *Animals into art*, 21-56 (One World Archaeology 7). London.
- Clottes, J. 1995. Changements thématiques dans l'art du Paléolithique supérieur, *Bulletin de la Société Préhistorique Ariège-Pyrénées* L, 13-34.
- Conkey, M. 1980. The identification of prehistoric hunter-gatherer aggregation sites: the case of Altamira, *Current Anthropology* 21-5, 609-630.
- Conkey, M.W. 1987. Interpretive problems in hunter-gatherer regional studies: some thoughts on the European Upper Palaeolithic, in: O. Soffer (ed.), *The Pleistocene Old World: regional perspectives*, 63-77. New York.
- Conkey, M.W., O. Soffer, D. Stratmann, N.G. Jablonski (eds) 1997. *Beyond art: Pleistocene image and symbol* (Memoirs of the California Academy of Sciences 23). San Francisco.
- Conroy, L.P. 1993. Female figurines of the Upper Palaeolithic and the emergence of gender, in: H. duCros and L. Smith (eds) *Women in archaeology: a feminist critique*, 153-160 (Occasional papers in prehistory 23). Canberra.
- Csongrádi-Balogh, E. & V.T. Dobosi 1995. Paleolithic settlement traces near Püspökhátvan, *Folia Archaeologica* XLIV, 37-59.
- Dagnan, A. & B. Ginter 1970. Wyniki badań na stanowisku górnopaleolitycznym w Wójcicach, pow. Grodków, *Sprawozdania Archeologiczne* XXII, 31-37.
- Damblon, F. 1997. Anthracology and past vegetation reconstruction, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 437-442 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Davidson, I. 1997. The power of pictures, in: M. Conkey, O. Soffer, D. Stratmann, N.G. Jablonski (eds), *Beyond art: Pleistocene image and symbol*, 125-159 (Memoirs of the California Academy of Sciences 23). San Francisco.
- Demek, J. & J. Kukla (eds) 1969. *Periglazialzone, Löss und Paläolithikum der Tschechoslowakei*. Brno.
- Delporte, H. 1990. *L'image des animaux dans l'art préhistorique*. Paris.
- Delporte, H. 1993a. *L'image de la femme dans l'art préhistorique* (2nd ed.). Paris.
- Delporte, H. 1993b. Gravettian female figurines: a regional survey, in: H. Knecht, A. Pike-Tay, R. White (eds), *Before Lascaux: the complex record of the Early Upper Palaeolithic*, 243-257. Boca Raton.
- Descola, P. & G. Pálsson 1996. Introduction, in: P. Descola & G. Pálsson (eds), *Nature and society: anthropological perspectives*, 1-21. London.
- Dobosi, V. 2000. Interior parts of the Carpathian Basin between 30,000 and 20,000 b.p., in: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema (eds), *Hunters of the Golden Age: the Mid Upper Palaeolithic of Eurasia 30,000-20,000 BP*, 231-239. Leiden.
- Dobosi, V., B. Jungbert, A. Ringer, I. Vörös 1988. Paleolithic settlement in Nadap, *Folia Archaeologica* 39, 13-40.
- Dobosi, V. & I. Vörös 1994. Material and chronological revision of the Kiskevély cave, *Folia Archaeologica* 43, 9-50.
- Douglas, M. 1966 *Purity and danger*. London.
- Duhard, J.-P. 1993. Upper Paleolithic figures as a reflection of human morphology and social organization, *Antiquity* 67, 83-91.
- Einwögerer, T. 2000. *Die jungpaläolithische Station auf dem Wachtberg in Krems, NÖ. Eine Rekonstruktion und wissenschaftliche Darlegung der Grabung von J. Bayer aus dem Jahre 1930* (Mitteilungen der Prähistorische Kommission 34). Vienna.
- Ellen, R. 1990. Nuauu sacred shields. The reproduction of things or the reproduction of images? *Etnofoor* 3-1, 5-25.

- Evin, J., J. Marechal, G. Marien 1985. Lyon natural radiocarbon measurements X, *Radiocarbon* 27 – 2B, 386-454.
- Faris, J.C. 1983. From form to content in the structural study of aesthetic systems, in: D.K. Washburn (ed.), *Structure and cognition in art*, 90-112, Cambridge.
- Feagin, S. & P. Maynard (eds) 1997. *Aesthetics*. Oxford.
- Felgenhauer, F. 1956-59. *Willendorf in der Wachau* (Mitteilungen der Prähistorische Kommission VIII-IX). Vienna.
- Fienup-Riordan, A. 1990. Original ecologists?: the relationship between Yup'ik Eskimos and animals, in: A. Fienup-Riordan, *Eskimo essays: Yup'ik lives and how we see them*, 167-191. New Brunswick.
- Fienup-Riordan, A. 1994. *Boundaries and passages: rule and ritual in Yup'ik Eskimo oral tradition* (The Civilisation of the American Indian series 212). Norman.
- Fienup-Riordan, A. 1996. *The living tradition of Yup'ik masks: Agayuliyaraput — Our way of making prayer*. Seattle.
- Frechen, M., A. Zander, V. Cílek, V. Ložek 1999. Loess chronology of the last interglacial/glacial cycle in Bohemia and Moravia, Czech Republic, *Quaternary Science Reviews* 18-13, 1467-1494.
- French, H.M. 1976. *The periglacial environment* (1st ed.). London/New York.
- French, H.M. 1996. *The periglacial environment* (2nd ed.). London/New York.
- Frenzel, B. 1964. Zur Pollenanalyse von Lössen, *Eiszeitalter und Gegenwart* 15, 5-39.
- Fridrich, J. & I. Sýkorová 1999. Kritika kritiky aneb o tkaní v paleolitu (A critique of critique, or weaving in the paleolithic), *Archeologické rozhledy* LI, 119-125.
- Gadamer, H.-G. 1977. *Die Aktualität des Schönen: Kunst als Spiel, Symbol und Fest*. Stuttgart.
- Gadamer, H.-G. 1990. *Wahrheit und Methode: Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik* (6th ed.). Tübingen.
- Gamble, C.S. 1982. Interaction and alliance in palaeolithic society, *Man* (N.S.) 17, 92-107.
- Gamble, C.S. 1986. *The palaeolithic settlement of Europe*. Cambridge.
- Gamble, C.S. 1991. The social context for European palaeolithic art, *Proceedings of the Prehistoric Society* 57-1, 3-15.
- Gamble, C.S. 1999. *The palaeolithic societies of Europe*. Cambridge.
- Geertz, C. 1983. *Local knowledge: further essays in interpretive anthropology*. New York.
- Gombrich, E.H. 1960. *Art and illusion: a study in the psychology of pictorial representation*. Oxford.
- Goodman, N. 1976. *Languages of art: an approach to a theory of symbols*. Indianapolis.
- Gosden, C. 1999. *Anthropology and archaeology: a changing relationship*. London.
- Gow, P. 1999. Piro designs: painting as meaningful action in an Amazonian lived world, *Journal of the Royal anthropological Institute* (N.S.) 5, 229-246.
- Guthrie, R.D. 1979. Ethological observations from paleolithic art, in: H.-G. Bandi, W. Huber, M.-R. Sauter, B. Sitter (eds), *La contribution de la zoologie et de l'éthologie à l'interprétation de l'art des peuples chasseurs préhistoriques*, 35-73. Fribourg.
- Guthrie, R.D. 1990. *Frozen fauna of the mammoth steppe*. Chicago.
- Guthrie, R.D. & T. van Kolfschoten 2000. Neither warm and moist, nor cold and arid: the ecology of the Mid Upper Palaeolithic, in: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema (eds), *Hunters of the Golden Age: the Mid Upper Palaeolithic of Eurasia 30,000-20,000 BP*, 13-20. Leiden.
- Haesaerts, P. 1990a. Nouvelles recherches au gisement de Willendorf (Basse Autriche), *Bulletin de l'Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique, Sciences de la Terre* 60, 203-218.
- Haesaerts, P. 1990b. Evolution de l'environnement et du climat au cours de l'interpleniglaciaire en Basse Autriche et en Moravie, in M. Otte (ed.), *Les industries à pointes foliacées du Paléolithique supérieur européen*, 523-538 (ERAUL 42). Liège.
- Haesaerts, P., F. Damblon, M. Bachner, G. Trnka 1996. Revised stratigraphy and chronology of the Willendorf II sequence, Lower Austria, *Archeologia Austriaca* 80, 25-42.
- Hahn, J. 1986. *Kraft und Aggression. Die Botschaft der Eiszeitkunst im Aurignacien Süddeutschlands?* (Archaeologia Venatoria 7). Tübingen.
- Hahn, J. 2000. The Gravettian in Southwest Germany — environment and economy, in: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema (eds), *Hunters of the Golden Age: the Mid Upper Palaeolithic of Eurasia 30,000-20,000 BP*, 249-256. Leiden.
- Hall, R.L. 1983. A pan-continental perspective on Red Ocher and Glacial Kame ceremonialism, in: R.C. Dunnell, D.K. Grayson (eds), *Lulu linear punctuated: essays in honour of George Irving Quimby*, 75-107 (University of Michigan Anthropology Papers 72). Ann Arbor.
- Hallowell, A.I. 1960. Ojibwa ontology, behavior, and world view, in: S. Diamond (ed.), *Culture in history: essays in honor of Paul Radin*, 19-52, New York.
- Hedges, R.E.M., Housley, R.A., Pettitt, P.B., Bronk Ramsey, C., van Klinken, G.J. 1996. Radiocarbon dates from the Oxford AMS system: *Archaeometry* datelist 21, *Archaeometry* 38-1, 181-207.
- Hladilová, Š. 1994. Nález třetihorních fosilií na mladopaleolitické stanici Milovice (Jižní Morava, Česká Republika) (Les fossiles tertiaires trouvés à la station du paléolithique supérieur de Milovice (Moravie du Sud, République Tchèque), *Acta Musei Moraviae* (Scientiae sociales) 79, 15-29.

- Hodder, I. 1982. *The present past: an introduction to anthropology for archaeologists*. London.
- Hodder, I. 1986. *Reading the past: current approaches to interpretation in archaeology*. Cambridge.
- Hodder, I. 1990. *The domestication of Europe*. Oxford.
- Hromada, J. 1997. *Mladý gravettien v severozápadnej časti karpatskej kotliny a jeho vzťahy k nadkarpatským oblastiam*, Nitra (Ph.D. thesis).
- Hromada, J. 1998. Gravettienske sídliská v Moravanoch nad Váhom a ich miesto vo vývoji mladého paleolitu strednej európy, *Slovenská archeológia* XLVI-2, 145-167.
- Hromada, J. 1999. *Komplex jungpaläolithischer Siedlungen in der Umgebung von Moravany nad Váhom und ihre Stellung in der Gravettien-Entwicklung Mitteleuropas*, paper presented at the Hugo Obermaier-Tagung 1999, Mikulov.
- Hromada, J. & J.K. Kozłowski (eds) 1995. *Complex of upper palaeolithic sites near Moravany, Western Slovakia: vol. I Moravany-Žakovska (excavations 1991-1992)*. Kraków.
- Hrubý, V. 1951. Paleolitické nálezy z Uh.-Hradištska, *Časopis moravského musea* 36, 65-101.
- Ingold, T. 1987. *The appropriation of nature: essays on human ecology and social relations*. Manchester.
- Ingold, T. 1994. From trust to domination: an alternative history of human-animal relations, in: A. Manning & J. Serpell (eds), *Animals and human society: changing perspectives*, 1-22. London.
- Jarošová, L. 1997. Spatial distribution of artefacts, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 169-178 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Jarošová, L. 1999. Nové výzkumy paleolitické lokality v Ostravě-Petřkovicích v letech 1994-1995, *Archeologické rozhledy* LI, 26-57.
- Jarošová, L., V. Cílek, E. Oches, Z. Snieszko 1996. Petřkovice, excavations 1994-1995, in: J. Svoboda (ed.), *Paleolithic in the Middle Danube region*, 191-206. Brno.
- Jelínek, J., J. Pelíšek, K. Valoch 1959. *Der fossile Mensch Brno II* (Anthropos 9 (N.S. 1)). Brno.
- Jochim, M. 1987. Late Pleistocene refugia in Europe, in: O. Soffer (ed.), *The Pleistocene Old World: regional perspectives*, 317-331. New York/London.
- Johnsen, H., B. Olsen 1992. Hermeneutics and archaeology: on the philosophy of contextual archaeology, *American Antiquity* 57-3, 419-436.
- Kaminská, L. 1993. Príspevok k osídleniu jaskýň v Slovenskom Krase, *Východoslovenský pravek* 4, 13-25.
- Kehoe, A. 1991. No possible, probable shadow of doubt, *Antiquity* 246, 129-131.
- Kelly, R.L. 1995. *The foraging spectrum: diversity in hunter-gatherer lifeways*. Washington.
- Klíma, B. 1955. Výzkum paleolitického sídliště v Ostravě-Petřkovicích v r. 1953, *Archeologické rozhledy* VII, 141-149.
- Klíma, B. 1956. Coal in the Ice Age: the excavations of a palaeolithic settlement at Ostrava-Petřkovice in Silesia, *Antiquity* 30, 98-101.
- Klíma, B. 1958a. Recent discoveries of Upper Palaeolithic art in Moravia, *Antiquity* 32, 8-14.
- Klíma, B. 1958b. Objev paleolitického pohřbu v Pavlově, *Přehled výzkumů* 1957, 7-13.
- Klíma, B. 1959a. Výzkum paleolitického sídliště u Pavlova v roce 1956, *Archeologické rozhledy* XI, 3-21.
- Klíma, B. 1959b. Objev paleolitického pohřbu v Pavlově, *Archeologické rozhledy* XI, 305-316.
- Klíma, B. 1961. Výzkum paleolitického sídliště Pavlov I, *Přehled výzkumů* 1960, 21-22.
- Klíma, B. 1962a. Výzkum paleolitického sídliště Pavlov I, *Přehled výzkumů* 1961, 16-19.
- Klíma, B. 1962b. The first ground-plan of an upper paleolithic loess settlement in Middle Europe and its meaning, in: R. Braidwood & G.R. Wiley (eds), *Courses toward urban life: archaeological considerations of some cultural alternates*, 193-210. Chicago.
- Klíma, B. 1963a. *Dolní Věstonice: výzkum tábořiště lovců mamutů v letech 1947-1952* (Monumenta Archeologica XI). Prague.
- Klíma, B. 1963b. Die paläolithische Reliëfplastik einer Löwin von Pavlov (Pollau) in Mähren, *Quartär* 14, 81-87.
- Klíma, B. 1963c. Výzkum paleolitického sídliště Pavlov I, *Přehled výzkumů* 1962, 4-6.
- Klíma, B. 1964. Výzkum paleolitického sídliště Pavlov I, *Přehled výzkumů* 1963, 5-8.
- Klíma, B. 1965. Výzkum na paleolitické stanici v Boršicích v r. 1964, *Archeologické rozhledy* 17, 469-482.
- Klíma, B. 1967. Pavlovien a jeho vztahy ve středy Evropy. Das Pavlovien und seine Beziehungen in Mitteleuropa, *Archeologické rozhledy* 19, 558-566.
- Klíma, B. 1968. Das Pavlovien in den Weinberghöhlen von Mauern, *Quartär* 19, 263-273.
- Klíma, B. 1969. *Die grosse Anhäufung von Mammutknochen in Dolní Věstonice*, Prague (Acta Sc. Nat. Brno 3 – 6, 1-52).
- Klíma, B. 1972. Zachraňovací výzkum na paleolitické stanici u Dolních Věstonic, *Přehled výzkumů* 1971, 13-14.
- Klíma, B. 1973a. Paleolitická stanice u Dolních Věstonic, *Přehled výzkumů* 1972, 14-15.

- Klíma, B. 1973b. Pokračující výzkum paleolitické stanice v Předmostí, *Přehled výzkumů* 1972, 16-17.
- Klíma, B. 1974. Mladopaleolitická keramika z Předmostí. Die jungpaläolithische Keramik aus Předmostí, *Památky archeologické* LXV-2, 229-240.
- Klíma, B. 1976. *Die paläolithische Station Pavlov II* (Acta Sc. Nat. Brno 10 – 4, 1-49). Prague.
- Klíma, B. 1979. Les représentations animales du paléolithique supérieur de Dolní Věstonice (Tchécoslovaquie), in: H.-G. Bandi, W. Huber, M.-R. Sauter, B. Sitter (eds), *La contribution de la zoologie et de l'éthologie à l'interprétation de l'art des peuples chasseurs préhistoriques*, 323-332. Fribourg.
- Klíma, B. 1981. Střední část paleolitické stanice u Dolních Věstonic. Der mittlere Teil der paläolithischen Station bei Dolní Věstonice, *Památky archeologické* LXXII-1, 5-92.
- Klíma, B. 1983a. *Dolní Věstonice: tábořiště lovců mamutů* (Památníky naší minulosti 12). Prague.
- Klíma, B. 1983b. Une nouvelle statuette paléolithique à Dolní Věstonice, *Bulletin de la Société Préhistorique Française* 80-6, 176-178.
- Klíma, B. 1984. Grundrisse ganzer jungpaläolithischer Siedlungen aus Mähren, in: H. Berke, J. Hahn, C.J. Kind (eds), *Jungpaläolithische Siedlungsstrukturen in Europa*, 257-263 (Urgeschichtliche Materialhefte 6). Tübingen.
- Klíma, B. 1986. *Nejstarší osídlení Břeclavska*. Mikulov.
- Klíma, B. 1987. Paleolitická parohová industrie z Pavlova. Paläolithische Geweihindustrie aus Pavlov, *Památky archeologické* LXXVIII – 2, 289-370.
- Klíma, B. 1989. Figürliche Plastiken aus der paläolithischen Siedlung von Pavlov (ČSSR), in: F. Schlette & D. Kaufmann (eds), *Religion und Kult in ur- und frühgeschichtlicher Zeit*, 81-90. Berlin.
- Klíma, B. 1990. Der pleistozäne Mensch aus Dolní Věstonice, *Památky archeologické* LXXXI, 5-16.
- Klíma, B. 1991. Paleolitická antropomorfní plastika z D. Věstonic? *Archeologické rozhledy* XLIII-4, 593-595.
- Klíma, B. 1994. The bone industry, decorative objects and art. Die Knochenindustrie, Zier- und Kunstgegenstände, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Excavations 1952-53*, 95-159 (ERAUL 66/Dolní Věstonice Studies 2). Liège.
- Klíma, B. 1995. *Dolní Věstonice II: ein Mammutjägerrastplatz und seine Bestattungen*, Liège (ERAUL 73/Dolní Věstonice Studies 3).
- Klíma, B. 1997a. Grabungsgeschichte, Stratigraphie und Fundumstände, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 13-51 (Dolní Věstonice Studies 4).
- Klíma, B. 1997b. Die Knochenindustrie, Zier- und Kunstgegenstände, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 227-286 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Klíma, B. 1997c. Zur Frage der Mikroindustrie aus Pavlov, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 289-312 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Klíma, B., J. Kukla, V. Ložek, H. de Vries 1961. Stratigraphie des Pleistozäns und Alter des paläolithischen Rastplatzes in der Ziegelei von Dolní Věstonice (Unter-Wisternitz), *Anthropozoikum* 11, 93-145.
- Knor, A., Ložek, V., J. Pelíšek, K. Žeberský 1953. *Dolní Věstonice: výzkum tábořiště lovců mamutů v letech 1945-1947*. Prague.
- Kolen, J. 1999. Hominids without homes: on the nature of Middle Palaeolithic settlement in Europe, in: W. Roebroeks & C. Gamble (eds), *The Middle Palaeolithic occupation of Europe*, 139-175. Leiden.
- Kozłowski, J.K. 1986. The Gravettian in central and eastern Europe, *World Archeology* 5, 131-200.
- Kozłowski, J.K. (ed.) 1989. "Northern" (erratic and Jurassic) flint of South Polish origin in the Upper Palaeolithic of Central Europe. Kraków/Lawrence.
- Kozłowski, J.K. 1990. Northern Central Europe c. 18 000 BP, in: C. Gamble & O. Soffer (eds), *The world at 18,000 BP: High latitudes*, 204-227. London.
- Kozłowski, J.K. (ed.) 1998. *Complex of Upper Palaeolithic sites near Moravany, Western Slovakia, Vol. II Moravany-Lopata II (Excavations 1993-1996)*. Kraków.
- Kozłowski, J.K. & S.K. Kozłowski 1996. *Le paléolithique en Pologne* (Série "Préhistoire d'Europe" 2). Grenoble.
- Kozłowski, J.K. & K. Sobczyk 1987. *The upper palaeolithic site Kraków-Spadzista street C2. Excavations 1980* (Prace Archeologiczne 42). Kraków.
- Kukla, J. 1968. Comment on K. Valoch (Evolution of the Palaeolithic in Central and Eastern Europe), *Current Anthropology* 9-5, 378-380.
- Kukla G. J. 1975. Loess stratigraphy of Central Europe, in: K. Butzer W. & G.L. Isaac (eds), *After the Australopithecines: stratigraphy, ecology, and culture change in the Middle Pleistocene*, 99-188. The Hague/Paris.
- Kukla, J., V. Ložek, J. Bárta 1961. Das Lößprofil von Nové Mesto im Waagtal, *Eiszeitalter und Gegenwart* 12, 73-91.
- Lais, R. 1954. Über den Löss von Unter-Wisternitz (Mähren), *Palaeohistoria* II, 135-170.
- Lakoff, G. 1987. *Women, fire and dangerous things*. Chicago.
- Layton, R. 1991. *The anthropology of art* (2nd ed.). Cambridge.
- Lee, R. 1976. Kung spatial organization: an ecological and historical perspective, in: R. Lee & I. DeVore (eds), *Kalahari hunter-gatherers*, 73-97. Cambridge.

- Leroi-Gourhan, A. 1958. Le symbolisme des grands signes dans l'art pariétal paléolithique, *Bulletin de la Société Préhistorique Française* LV-7/8, 384-398.
- Leroi-Gourhan, A. 1964. *Les religions de la préhistoire paléolithique*. Paris.
- Leroi-Gourhan, A. 1965. *Préhistoire de l'art occidental*. Paris.
- Leroi-Gourhan, A. 1968. Les signes pariétaux du Paléolithique supérieur franco-cantabrique, in: *Separata de simposio internacional de arte rupestre*, 67-77, Barcelona.
- Leroi-Gourhan, A. 1970. Observations technologiques sur le rythme statuaire, in: J. Pouillon & P. Maranda (eds), *Échanges et communications: mélanges offerts à Claude Lévi-Strauss*, 658-676. The Hague/Paris.
- Leroi-Gourhan, A. 1976. Interprétation esthétique et religieuse des figures et symboles dans la préhistoire, *Archives de Sciences Sociales des Religions* 42, 5-15.
- Lorblanchet, M. 1989. From man to animal and sign in Palaeolithic art, in: H. Morphy (ed.), *Animals in art*, 109-141 (One World Archaeology 7). London.
- Lorblanchet, M. 1997. *Höhlenmalerei: ein Handbuch*. Sigmaringen.
- Ložek, V. 1964. *Quartärmollusken der Tschechoslowakei*. Prague.
- Ložek, V. & P. Havlíček 1995. Dolní Věstonice — brickyard, in: W. Schlimmer (ed.), *Quaternary field trips in Central Europe, vol. 1-5: Czech-Slovakian traverse*, 255-258. München.
- Makowsky, A. 1892. Der diluviale Mensch im Löss von Brünn, *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien* XXII, 73-84.
- Marshall, Y. & C. Gosden (eds) 1999. The cultural biography of objects, *World Archaeology* 31-2.
- Martinson, D.G., P. N. G., Hays, J.D., Imbrie, J., Moore, T.C., Shackleton, N.J. 1987. Age, dating and orbital theory of the Ice Ages: development of a high resolution 0 to 300,000-year chronostratigraphy, *Quaternary Research* 27, 1-29.
- Mason, S.L., J.G. Hather, G.C. Hillman 1994. Preliminary investigation of the plant macro-remains from Dolní Věstonice II, and its implications for the role of plant foods in Palaeolithic and Mesolithic Europe, *Antiquity* 68, 48-57.
- Mauss, M. 1990. *The gift: the form and reason for exchange in archaic societies*. New York (original 1925).
- Miller, D. 1994. Artefacts and the meaning of things, in: T. Ingold (ed.), *Companion encyclopedia of anthropology*, 396-419. London.
- Mojski, J.E. 1969. Les loess en Pologne, in: *La Stratigraphie des loess d'Europe*, Supplément au Bull. AFEQ, 105-110.
- Montet-White, A. 1994. Alternative interpretations of the Late Upper Paleolithic in Central Europe, *Annual Review of Anthropology* 23, 483-508.
- Morphy, H. 1989. On representing Ancestral Beings, in: H. Morphy (ed.), *Animals into art*, 144-160 (One World Archaeology 7). London.
- Musil, R. 1968. Die Mammutmolaren von Předmostí (ČSSR), *Paläontologische Abhandlungen A*, III-1, 1-192.
- Musil, R. 1994. The fauna: hunting game of the culture layer of Pavlov, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Excavations 1952-53*, 183-209 (ERAUL 66/Dolní Věstonice Studies 2). Liège.
- Musil, R. 1997. Hunting game analysis, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 443-468 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Mussi, M., J. Cinq-Mars, P. Bolduc 2000. Echoes from the mammoth steppe: the case of the Balzi Rossi, in: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema (eds), *Hunters of the Golden Age: the Mid Upper Palaeolithic of Eurasia 30,000-20,000 BP*, 105-124. Leiden.
- Myers, F.R. 1986. *Pintupi country, Pintupi self: sentiment, place, and politics among Western Desert Aborigines*. Washington/Canberra.
- Myers, F. 1989. Burning the truck and holding the country: Pintupi forms of property and identity, in: E. Wilmsen (ed.), *We are here: politics of aboriginal land tenure*, 15-42. Berkeley.
- Nelson, R.K. 1983. *Make prayers to the Raven: a Koyukon view of the Northern Forest*. Chicago.
- Neugebauer-Maresch, C. 1988. Vorbericht über die Rettungsgrabungen an der Aurignacien-Station Stratzing/Krems-Rehberg in den Jahren 1985-1988. Zum Neufund einer weiblichen Statuette, *Fundberichte aus Österreich* 26, 73-84.
- Neugebauer-Maresch, C. 1990. Zum Neufund einer 30.000 Jahre alten weiblichen Statuette bei Krems, Niederösterreich, *Antike Welt* 21-1, 3-13.
- Neugebauer-Maresch, C. 1993. *Altsteinzeit im Osten Österreichs* (Wissenschaftliche Schriftenreihe Niederösterreich 95/96/97). St.Pölten/Vienna.
- Neugebauer-Maresch, C. 1995. Altsteinzeitforschung im Kremser Raum, in: A. Krenn-Leeb (ed.), *Perspektiven zum Werdegang von Krems und Stein* (Festgabe zum 1.000-Jahr-Jubiläum der Stadt Krems-Stein), *Archäologie Österreichs*, 14-25.
- Neugebauer-Maresch, C. 1996. Zur Stratigraphie und Datierung der Aurignacien-Station am Galgenberg von Stratzing/Krems-Rehberg, NÖ, in: J. Svoboda (ed.), *Paleolithic in the Middle Danube region*, 67-80. Brno.
- Neugebauer-Maresch, C. 1999. *Le Paléolithique en Autriche* (Série "Préhistoire d'Europe" 8). Grenoble.
- Noble, W. & I. Davidson 1996. *Human evolution, language and mind: a psychological and archaeological inquiry*. Cambridge.
- Obermaier, H. 1912. *Der Mensch der Vorzeit*. Berlin.

- O'Hanlon, M. 1992. Unstable images and second skins: artefacts, exegesis and assessments in the New Guinea Highlands, *Man* (N.S.) 27, 587-608.
- Oliva, M. 1987. *Aurignacien na Moravě* (Studie Muzea Kroměříška 87). Kroměříž.
- Oliva, M. 1988. A Gravettian site with mammoth-bone dwelling in Milovice (Southern Moravia), *Anthropologie* 26, 105-112.
- Oliva, M. 1989a. Paleolit, in: L. Belcredi (ed.), *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*, 7-32. Brno.
- Oliva, M. 1989b. Excavations in the palaeolithic site of Milovice I (Southern Moravia) in the year 1988, *Anthropologie* 27, 265-271.
- Oliva, M. 1993. The Aurignacian in Moravia, in: H. Knecht, A. Pike-Tay, R. White (eds), *Before Lascaux: the complex record of the Early Upper Paleolithic*, 37-56. Boca Raton.
- Oliva, M. 1996. Mladopaleolitický hrob Brno II jako příspěvek k počátkům šamanismu (Upper Paleolithic grave Brno II as a contribution to the origins of shamanism), *Archeologické rozhledy* XLVIII, 353-383.
- Oliva, M. 1998. Geografie moravského gravettienu, *Památky archeologické* 89-1, 39-63.
- Oprail, E. 1994. The vegetation, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I: excavations 1952-53*, 175-180 (ERAUL 66/Dolní Věstonice Studies 2). Liège.
- Otte, M. 1981. *Le Gravettien en Europe Centrale*. Bruges (2 volumes).
- Otte, M. 1991. Revision de la séquence de Willendorf, in: A. Montet-White (ed.), *Les bassins du Rhin et du Danube au Paléolithique supérieur: environnement, habitat et systèmes d'échange*, 46-53 (ERAUL 43). Liège.
- Pecsi M. & G. Hahn 1969. Historique des recherches sur le loess en Hongrie, in: *La Stratigraphie des loess d'Europe*, Supplément au Bull. AFEQ, 85-91.
- Pelíšek, J. 1959. Die geologisch-petrographischen Verhältnisse, in: J. Jelínek, J. Pelíšek, K. Valoch, *Der fossile Mensch Brno II*, 7-16 (Anthropos 9 (N.S. 1)). Brno.
- Pichler, S. 1996. *Paläoökologie des östlichen Gravettien. Quellen und Ansätze ökologischer Rekonstruktionen der jungpleistozänen Umwelt*. Bonn.
- Plicht, J. van der 1997. The radiocarbon dating, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 417-436 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Procházka, R. 1983. Záchranný výzkum paleolitické stanice v Uherském Hradišti-Jarošově, okr. Uherské Hradiště, *Archeologické rozhledy* 35, 552-554.
- Prošek, F. & V. Ložek 1954. Výzkum sprašového profilu v Zamarovcích u Trenčína (Untersuchung des Lößprofiles von Zamarovce bei Trenčín), *Anthropozoikum* 4, 181-211.
- Přichystal, A. 1994. Geochemical analysis of the lithic raw materials, in J. Svoboda (ed.) *Pavlov I: excavations 1952-53*, 25-29 (ERAUL 66/Dolní Věstonice Studies 2). Liège.
- Radcliffe-Brown, A.R. 1930. The social organization of Australian tribes, *Oceania* 1, 34-63, 322-41, 426-56.
- Rensink, E. 1995. On Magdalenian mobility and land use in north-west Europe: some methodological considerations, *Archaeological Dialogues* 2-2, 85-104.
- Rensink, E., J. Kolen, A. Spieksma 1991. Patterns of raw material distribution in the Upper Pleistocene of Northwestern and Central Europe, in: A. Montet-White & S. Holen (eds), *Raw material economies among prehistoric hunter-gatherers*, 141-159 (Publications in Anthropology 19). Lawrence.
- Rybníčková, E. & K. Rybníček, 1991. The environment of the Pavlovian — palaeoecological results from Bulhary, South Moravia, in: J. Kovar-Eder (ed.), *Palaeovegetational development in Europe and regions relevant to its palaeofloristic evolution*, 73-79 (Proceedings of the Pan-European Palaeobotanical Conference Vienna, 19-23 September 1991). Vienna.
- Saccasyn – della Santa, E. 1947. *Les figures humaines du paléolithique supérieur Eurasiatique*. Antwerp.
- Scheer, A. 2000. The Gravettian in Southwest Germany: stylistic features, raw material resources and settlement patterns, in: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema (eds) *Hunters of the Golden Age: the Mid Upper Palaeolithic of Eurasia 30,000-20,000 BP*, 257-270. Leiden.
- Sharp, H.S. 1988. Dry meat and gender: the absence of Chipewyan ritual for the regulation of hunting and animal numbers, in: T. Ingold, D. Riches, J. Woodburn (eds), *Hunters and gatherers 2: Property, power and ideology*, 183-191. New York/Oxford.
- Škrdla, P. 1997. The Pavlovian lithic technologies, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 313-372 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Škrdla, P. & R. Musil 1999. Jarošov II – Nová stanice gravettienu na Uherskohradištsku, *Přehled výzkumů* 39 (1995-1996), 47-62.
- Škrdla, P., V. Cílek, A. Přichystal 1996. Dolní Věstonice III, excavations 1993-1995, in: J. Svoboda (ed.), *Paleolithic in the Middle Danube region*, 173-190. Brno.
- Skutil, J. 1963. "Das Weisskarpatische Radiolaritpaläolithikum im Raume des Vlára-Passes": Thesen der Kandidatenarbeit, *Přehled výzkumů* 1963, 3-5.
- Smolíková, L. 1991. Soil micromorphologic investigation of the section at Dolní Věstonice II, in J. Svoboda (ed.), *Dolní Věstonice II – western slope*, 65-74 (ERAUL 54). Liège.
- Smith, D.M. 1998. An Athapaskan way of knowing: Chipewyan ontology, *American Ethnologist* 25-3, 412-432.
- Sobczyk, K. 1995. *Osadnictwo wschodniograweckie w dolinie Wisły pod Krakowem* (Jagellonian University Habilitation 303). Kraków.

- Soffer O. 1985. *The Upper Paleolithic of the Central Russian Plain*. New York.
- Soffer, O. 1997. The mutability of Upper Paleolithic art in Central and Eastern Europe: patterning and significance, in: M.W. Conkey, O. Soffer, D. Stratmann, N.G. Jablonski (eds), *Beyond art: Pleistocene image and symbol*, 239-261 (Memoirs of the California Academy of Sciences 23). San Francisco.
- Soffer, O. & P. Vandiver 1994. The ceramics, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Excavations 1952-53*, 161-173 (ERAUL 66/ Dolní Věstonice Studies 2). Liège.
- Soffer, O. & P. Vandiver 1997. The ceramics from Pavlov I – 1957 excavation, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 383-401 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Soffer, O., P. Vandiver, B. Klíma, J. Svoboda 1993. The pyro-technology of performance art: Moravian Venuses and wolverines, in: H. Knecht, A. Pike-Tay, R. White (eds), *Before Lascaux: the complex record of the Early Upper Paleolithic*, 259-275. Boca Raton.
- Svoboda, J. (ed.) 1991a. *Dolní Věstonice II – western slope* (ERAUL 54). Liège.
- Svoboda, J. 1991b. Stránská skála. Výsledky výzkumu v letech 1985-1987. (Stránská skála. Results of excavation in 1985-1987), *Památky archeologické* 82-1, 5-47.
- Svoboda, J. 1993. Erforschung der paläolithische Station Dolní Věstonice I, *Přehled výzkumů* 1990, 67.
- Svoboda, J. (ed.) 1994a. *Pavlov I – Excavations 1952-53* (ERAUL 66/ Dolní Věstonice Studies 2) Liège.
- Svoboda, J. 1994b. Afterword, in: Svoboda, J. (ed.) *Pavlov I – Excavations 1952-53*, 213-225 (ERAUL 66/ Dolní Věstonice Studies 2). Liège.
- Svoboda, J. 1995. L'art gravettien en Moravie: contexte, dates et styles, *L'Anthropologie* 99-2/3, 258-272.
- Svoboda, J. (ed.) 1996a. *Paleolithic in the Middle Danube region*. Brno.
- Svoboda, J. 1996b. The Pavlovian: typology and behaviour, in: J. Svoboda (ed.), *Paleolithic in the Middle Danube region*, 283-301. Brno.
- Svoboda, J. 1996c. Lagerstätte der urzeitlichen Jäger, in: P. Vokřínek (ed.), *Landek: Zeuge der längstvergangenen Zeit*, 31-42. Ostrava.
- Svoboda, J. (ed.) 1997. *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context* (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Svoboda, J. 1998. *Mammoth images in the Upper Paleolithic of Moravia*, paper presented at the Symposium on Mammoth Site Studies, Lawrence.
- Svoboda, J. (ed.) in press. *Pavlov I – South-Central*. Brno.
- Svoboda, J., V. Ložek, E. Vlček 1996. *Hunters between east and west: the Paleolithic of Moravia* (Interdisciplinary contributions to archaeology). New York.
- Svoboda, J., P. Škrdla, L. Jarošová 1993. Analyse einer Siedlungsfläche von Dolní Věstonice, *Archäologisches Korrespondenzblatt* 23, 393-404.
- Svoboda J., V. Ložek, H. Svobodová, P. Škrdla 1994. Předmostí after 110 years, *Journal of Field Archaeology* 21, 457-472.
- Svoboda, J., P. Škrdla, V. Ložek, H. Svobodová, M. Frechen 1996. Předmostí II, excavations 1989-1992, in: J. Svoboda (ed.), *Paleolithic in the Middle Danube region*, 147-171. Brno.
- Svoboda, J., T. Czudek, P. Havlíček, V. Ložek, J. Macoun, A. Přichystal, H. Svobodová, E. Vlček 1994. *Paleolit Moravy a Slezska (The Paleolithic of Moravia and Silesia)* (Dolní Věstonice Studies 1). Brno.
- Svobodová, H. 1991. The pollen analysis of Dolní Věstonice II, section no. 1, in: J. Svoboda (ed.), *Dolní Věstonice II – western slope*, 75-88 (ERAUL 54). Liège.
- Tanner, A. 1979. *Bringing home animals: religious ideology and mode of production of the Mistassini Cree hunters*. London.
- Taylor, W.W. 1964. Tethered nomadism and water territoria: an hypothesis, *Acts of the 35th International Congress of Americanists*, 197-203.
- Tilley, C. 1991. *Material culture and text: the art of ambiguity*. London.
- Trinkaus, E., J. Jelínek, P.B. Pettitt 1999. Human remains from the Moravian Gravettian: the Dolní Věstonice 35 femoral diaphysis, *Anthropologie* XXXVII-2, 167-175.
- Ucko, P.J. & A. Rosenfeld 1972. *Anthropomorphic representations in palaeolithic art* (Separata de Actas del Simposium Internacional de Arte Rupestre). Santander.
- Valde-Nowak, P. 1991. Studies in Pleistocene settlement in the Polish Carpathians, *Antiquity* 65, 593-606.
- Valde-Nowak, P., A. Nadachowski, M. Wolsan 1987. Upper Palaeolithic boomerang made of a mammoth tusk in south Poland, *Nature* 329, 436-438.
- Valoch, K. 1959. Die Grabbeigaben, in: J. Jelínek, J. Pelíšek, K. Valoch, *Der fossile Mensch Brno II*, 23-30 (Anthropos 9 (N.S. 1)). Brno.
- Valoch, K. 1965. Die altsteinzeitlichen Begehungen der Höhle Pod hradem, in: Musil, R. et al. *Die Erforschung der Höhle Pod hradem 1956-1958* (Anthropos 18 (N.S. 10)). Brno.
- Valoch, K. 1969. Darstellungen von Mensch und Tier in Předmostí in Mähren, *Jahrbuch für prähistorische und ethnographische Kunst (IPEK)* 22, 1-9.
- Valoch, K. 1975. Ornamentale gravierungen und Ziergegenstände von Předmostí bei Přerov in Mähren, *Anthropologie* XIII – 1/2, 81-91.

- Valoch, K. 1981. Beitrag zur Kenntnis des Pavloviens, *Archeologické rozhledy* 33, 279-298.
- Valoch, K. 1982. Die Beingeräte von Předmostí in Mähren (Tschechoslowakei), *Anthropologie* XX – 1, 57-69.
- Valoch, K. 1988. *Die Erforschung der Kůlna-Höhle 1961-1976* (Anthropos 24 (N.S. 16)). Brno.
- Valoch, K. 1996. *Le paléolithique en Tchéquie et en Slovaquie* (Série "Préhistoire d'Europe" 3). Grenoble.
- Vandiver, P., O. Soffer, B. Klíma, J. Svoboda 1990. Venuses and wolverines: the origins of ceramic technology, ca. 26,000 B.P., in: W.D. Kingery (ed.), *The changing roles of ceramics in society: 26,000 B.P. to the present* (volume V), 13-81. Westerville.
- Vattimo, G. 1998. *De transparante samenleving*. Amsterdam.
- Verpoorte, A. 1997. Along the peripheries of a radiolarite concentration: the lithic industry of 1956/ABC and 1958, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the upper paleolithic burial and its context*, 211-226 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Verpoorte, A. in press. The silicites and radiolarites of Pavlov I 1954-1956: assemblage structure and spatial distribution, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – South-Central*. Brno.
- Verpoorte, A. in prep. Lithic industries from Pavlov I, excavations 1962.
- Verpoorte, A. & M. Žemla 2000a. Milovice (okr. Břeclav), *Přehled výzkumů* 41.
- Verpoorte, A. & M. Žemla 2000b. Pavlov (okr. Břeclav), *Přehled výzkumů* 41.
- Vértes, L. 1966. The Upper Palaeolithic site on Mt. Henye at Bodrogkeresztúr, *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 18, 3-14.
- Vlček, E. 1997. Human remains from Pavlov and the biological anthropology of the Gravettian human populations of South Moravia, in: J. Svoboda (ed.), *Pavlov I – Northwest: the Upper Paleolithic burial and its settlement context*, 53-153 (Dolní Věstonice Studies 4). Brno.
- Weiner, A.B. 1992. *Inalienable possessions: the paradox of keeping-while-giving*. Berkeley.
- White, R. 1992. Beyond art: towards an understanding of the origins of material representations in Europe, *Annual Review of Anthropology* 21, 537-564.
- White, R. 1997. Substantial acts: from materials to meaning in Upper Paleolithic representation, in: M.W. Conkey, O. Soffer, D. Stratmann, N.G. Jablonski (eds), *Beyond art: Pleistocene image and symbol*, 93-121 (Memoirs of the California Academy of Sciences 23). San Francisco.
- Williams Thorpe, O., S.E. Warren, J.G. Nandris 1984. The distribution of archaeological obsidian in Central and Eastern Europe, *Journal of Archaeological Science* 11, 183-212.
- Wintle, A.G. & S.C. Packman 1988. Thermoluminescence ages for three sections in Hungary, *Quaternary Science Reviews* 7, 315-320.
- Woodburn, J. 1998. 'Sharing is not a form of exchange': an analysis of property-sharing in immediate-return hunter-gatherer societies, in: C.M. Hann (ed.), *Property relations: renewing the anthropological tradition*, 48-63. Cambridge.
- Zagwijn, W.H. 1989. Vegetation and climate during warmer intervals in the Late Pleistocene of Western and Central Europe, *Quaternary International* 3/4, 57-67.
- Zotz, L.F. 1942. Die Ausgrabungen bei Moravany im Waagtal (Slowakei), *Germanien* 3, 105-111.
- Zotz, L.F. 1968. Die Venusstatuette von Moravany nad Váhom, *Slovenská Archeologia* XVI-1, 5-17.
- Zijlmans, K. 1999. Geësceneerde natuurbeleving: land art in Nederland, in: J. Kolen & T. Lemaire (eds), *Landschap in meer-voud: perspectieven op het Nederlandse landschap in de 20ste/21ste eeuw*, 435-452, Utrecht.